

Jessica Fellers
Trafikplanering
08-508 263 76
jessica.fellers@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2007-09-25

Tillbyggnad av Stockholms stadsbibliotek i kv. Spelbomskan 16 m.m. i Vasastaden. Remiss.

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna och åberopa trafikkontorets tjänsteutlåtande till stadsbyggnadsnämnden.
2. Trafik- och renhållningsnämnden förklarar paragrafen för omedelbart justerad.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Anette Scheibe
Avdelningschef

Staffan Forsell
Enhetschef

Sammanfattning

Stockholms stad har beslutat att genomföra en arkitekttävling i två steg för en tillbyggnad av Stockholms stadsbibliotek. Parallellt med tävlingens andra fas har Stadsbyggnadskontoret påbörjat programarbete för kv. Spelbomskan 16 mm, Stockholms stadsbibliotek, och upprättat ett program "Stockholms stadsbibliotek – Program för detaljplan, DNR 2007-03674-54, maj 2007". Programförslaget visas på Stadsbyggnadskontorets hemsida: www.stockholm.se/sbk.

Stadsbyggnadskontoret har översänt programmet för yttrande senast 31 augusti. Trafik- och renhållningsnämndens remisstid har förlängts till 25 september.

Avsikten med programförslaget är att ange utgångspunkter och mål för det fortsatta detaljplanarbetet. Planområdet omfattar de centrala biblioteksfastigheterna, anslutande delar av Observatoriekullens sluttning, parkområdet utmed Sveavägen samt gatumark utmed Odengatan.

Kontoret har pekat på ett antal frågor som behöver utredas vidare i detaljplanarbetet. Kontorets synpunkter på programmet gäller främst att den blivande tillbyggnaden kommer att påverka trafiksituationen på angränsande delar av Gyldéngatan och Odengatan, vilket kan ställa krav på kompletterande åtgärder i gatan. Odengatan har idag en mycket viktig trafikfunktion för såväl kollektivtrafik, fordonstrafik och oskyddade trafikanter och befintlig funktion på Odengatan måste bibehållas. Odengatan utgör även en axel vars sträckning och allémotiv bör värnas. En harmonisk komposition med tydlighet mot gaturummet bör eftersträvas, där varje byggnad har sin identitet utan att dominera. Det är ytterst viktigt att dessa frågor bevakas i det kommande planarbetet.

Vid Odenplansområdet pågår parallellt med planeringen av Stadsbiblioteket planering för flera andra projekt. Den beslutade *Citybanan* får en ny pendeltågsstation vid Odenplan. Översiktliga studier pågår också av möjligheterna att från Odenplan bygga ut *tunnelbanan* med spår mot Norra Station/Karolinska sjukhuset. Därutöver är det aktuellt med ett programarbete för en *butiksgalleria* vid Odenplan. Entreprenadtiderna för tillbyggnaden av Stadsbiblioteket och ovan beskrivna projekt kan komma att överlappa varandra och innebära att det kan bli en besvärlig situation i området. Tillfälliga trafikomläggningar, som kan medföra begränsad framkomlighet i området, kommer att pågå under ett flertal år framöver. Projekten måste samordnas och noggranna studier av genomförandefasen krävs.

Bakgrund

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat programarbete för Stockholms stadsbibliotek i kv. Spelbomskan 16 mm, och upprättat ett program "*Stockholms stadsbibliotek – Program för detaljplan, DNR 2007-03674-54, maj 2007*".

Stadsbyggnadsnämnden har översänt programmet för yttrande senast 31 augusti. Trafik- och renhållningsnämndens remisstid har förlängts till 25 september.

Stockholms stadsbibliotek - arkitekttävling

Stockholms stadsbibliotek, ritat av arkitekt Erik Gunnar Asplund, har fungerat som stadens huvudbibliotek sedan det invigdes för snart 80 år sedan (se figur 1 nedan). Verksamheten lockar besökare från hela stockholmregionen. För att kunna behålla stadsbibliotekets funktion som huvudbibliotek och central offentlig mötesplats måste verksamheter och funktioner läggas till. Stockholms stad har därför beslutat att genomföra en arkitekttävling i två steg för en tillbyggnad av Stockholms stadsbibliotek.

Figur 1 Stockholms stadsbibliotek

Planområdet

Planområdet omfattar de centrala biblioteksfastigheterna, anslutande delar av Observatoriekullens sluttning, parkområdet utmed Sveavägen samt gatumark utmed Odengatan. Planområdet är indelat i två områden (se figur 2 nedan). Område 1 visar Asplunds ursprungliga huvudbibliotek och område 2 visar Annexhusen, kullens nordsluttning och Gyldéngatan. Det är i område 2 som tillbyggnaden ska prövas med en möjlig anslutning till Asplunds huvudbibliotek.

Figur 2 Planområdets avgränsning. Tillbyggnadsförslag görs i område 2. Källa: Stockholms stadsbibliotek - Program för detaljplan.

Program för detaljplan - trafiktekniska och gestaltningsmässiga förutsättningar

Parallellt med tävlingens andra fas har Stadsbyggnadskontoret påbörjat programarbetet. Avsikten med programförslaget är att ange utgångspunkter och

mål för det fortsatta detaljplanearbetet. Nedan sammanfattas trafiktekniska och gestalningsmässiga förutsättningar: Programförslaget visas i sin helhet på Stadsbyggnadskontorets hemsida: www.stockholm.se/sbk.

Programmet anger att inlastning till stadsbiblioteket idag sker från lastintag i bibliotekets östra flygel. Annexbyggnaderna har egna separata intag. Inlastning, distribution och annan försörjning till det nya stadsbiblioteket kan utvecklas utifrån de förutsättningar som Gyldéngatan och det därifrån angjorda underjordiska garaget inlastningsplan ger, en lösning som dock kommer att förutsätta en överenskommelse med sakägarna. Till nackdelarna med en lösning via Gyldéngatan hör, enligt programmet, svårigheten att svänga in och ut från denna till Odengatan, speciellt för större fordon. Korsande inkörningsrörelser för trafiken från Sveavägen bör i så fall regleras.

Bilparkering finns idag i Gyldéngatans underjordiska garage. Parkering, inklusive handikapplatser, bör enligt programmet ordnas i tillräcklig omfattning inom biblioteksfastigheten eller intilliggande fastigheter, detta på grund av områdets begränsade möjligheter till parkering på gatumark.

Cykelparkering saknas idag vid Odengatan och behöver enligt programmet tillskapas.

Det nya stadsbiblioteket ställer höga krav på tillgängligheten för besökare med olika funktionshinder. Samtliga utomhusfunktioner som är kopplade till biblioteket ska enligt programmet vara fullt anpassade.

Angöringszon och minst två handikapparkeringsplatser ska enligt svensk norm finnas inom 10 m radie från huvudentrén. Garage kan enligt programmet vara lämpligt för handikapparkering, under förutsättning att huvudentrén kan nås direkt från garaget via personhiss. Garage lämpar sig inte som angöringszon, eftersom väntande i huvudentrén inte kan se när färdtjänst eller taxibil anländer.

Observatoriekullen upplevs idag som en svårtillgänglig och otrygg plats samtidigt som Norrmalm är en stadsdel med brist på grönytor. Tillgängligheten från Odengatan ska enligt programmet förbättras, både visuellt och fysiskt. Det är positivt om flödet av människor genom parken kan öka.

Planhandling och tidsplan

Programsamråd: 3 kv 2007

Direktiv i SBN: 4 kv 2007

Planförslag: 1 kv 2008

Plansamråd: 2 kv 2008

Utställning: 3 kv 2008

Antagande/godkännande i SBN: 4 kv 2008 (ev antagande i KF 1 kv 2009)
Byggstart: hösten 2010
Färdigställande: våren 2013

Parallella projekt i området

Vid Odenplansområdet pågår parallellt med planeringen av Stadsbiblioteket planering för flera andra projekt, vilka beskrivs kortfattat i programmet. Den beslutade *citybanan* kommer att passera Odenplan och får här en ny pendeltågsstation. Bygget av *citybanan* kan inledas 2007 med beräknad invigning 2016-2017. Det pågår också översiktliga studier av möjligheterna att från Odenplan bygga ut *tunnelbanan* med spår mot Norra Station/Karolinska sjukhuset. Därutöver är det aktuellt med ett programarbete för en *butiksgalleria* vid Odenplan. Dessa projekt kan komma att få olika beröringspunkter med tillbyggnaden av Stadsbiblioteket.

Utbyggnaden av stadsbiblioteket ingår enligt programmet i en större förnyelseprocess som berör hela området kring Odenplan; ett område med kraftigt utökad potential och roll som regional mötesplats och ny tyngdpunkt i innerstadens vidare utveckling. Bibliotekets koppling till Odenplan, butiksgallerian och *citybanan*/tunnelbanan medför enligt programmet en utvecklad knutpunkt för kollektivtrafiken och skapar ett kulturellt och kommersiellt centrum. Det kommer ske en markant förskjutning av innerstadens tyngdpunkt mot Odenplan.

Enligt programmet behövs en samordning av de planer som finns vid Odenplan dels en tillbyggnad av stadsbiblioteket, dels en ny *citybanestation* och nya kommersiella butiksgallerior, under och ovan mark. Stockholms stad och SL delar enligt programmet viljan att koppla ihop bibliotek, gallerior och spårtrafikstationer. De olika projektens entreprenadtider kan komma att överlappa varandra, vilket också kräver omfattande konsekvensutredningar.

Trafikkontorets synpunkter

Programmet för detaljplan ger en bra beskrivning av arbetet med utgångspunkter och mål för det fortsatta detaljplanarbetet. Ett antal kommentarer och synpunkter som är viktiga att beakta i det kommande planarbetet presenteras nedan.

Trafik och stadsmiljö

Trafik

Planområdet omfattar enligt programmet gatumark utmed Odengatan, vilket innebär att gatans funktion måste bevakas. Med tanke på att Odengatan idag har en mycket trafikfunktion för såväl kollektivtrafik, fordonstrafik och oskyddade trafikanter är det av stor vikt att kontoret medverkar i det kommande planarbetet.

Den blivande tillbyggnaden kommer att påverka trafiksituationen på angränsande delar av Gyldéngatan och Odengatan, vilket kan ställa krav på kompletterande åtgärder i gatan tex vissa gatuombyggnader för att klara trafikströmmarna. Det är också en helt avgörande förutsättning vid genomförandet av byggnationerna att de nuvarande trafikfunktionerna utmed Odengatan kan upprätthållas.

Försörjning och parkering

Till och från Gyldéngatan är det troligt att det blir ökad last- och personbilstrafik, vilket redan i programhandlingarna noterats innebära problem i gatans korsning med Odengatan. Frågan måste studeras vidare.

Krav kommer att ställas på ökade möjligheter till fordonsuppställning framför en entré till stadsbiblioteket mot Odengatan.

Gående och cyklister

Odenplans framtida funktion som knutpunkt för kollektivtrafiken gör att mängden gående ökar, bland annat längs Odengatan, vilket behöver beaktas när det gäller dispositionen av gångytorna framför en eventuell ny entré. Likaså ökar behovet av att på ett trafiksäkert sätt ta sig till och från biblioteket med cykel och att det finns ordnad plats för cykeluppställning, så att dessa inte blir till hinder framför entrén.

Stadsmiljö

I stort anger programmet för detaljplanen en inriktning som väl stämmer med kontorets syn på stadsbild/gestaltning. Nedan följer synpunkter på frågor som bör beaktas och utredas i det vidare arbetet, bl.a. i en gestaltningsmässig översyn av det angränsande gaturummet.

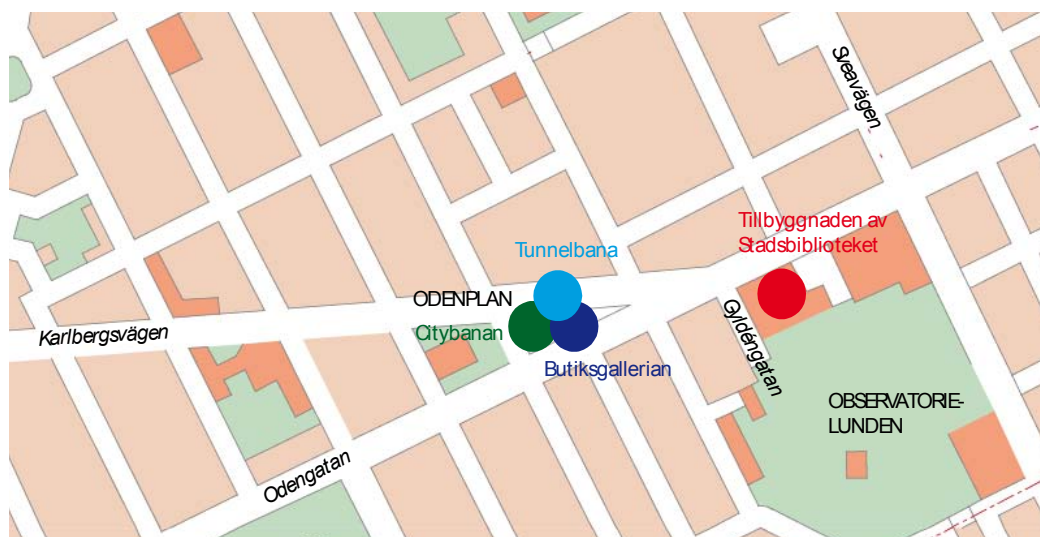
Odengatan sträckning och allémotiv, som härstammar från Lindhagensplanen bör värnas. Odengatan utgör den axel kring vilken alla de nya verksamheterna som berikar staden sker. Det visuella sambandet mellan Gustav Vasakyrka, Odenplan som platsbildning med den nya gallerian, citybanan och tunnelbanans entréer samt stadsbiblioteket är lika viktigt att värna om, som den funktionella, kommersiella och kulturella kopplingen.

En harmonisk komposition med tydlighet mot gaturummet bör eftersträvas, där varje byggnad har sin identitet utan att dominera. En inbjudande entrégård till biblioteket mot Odengatan berikar och levandegör gatumiljön i önskad riktning. Även miljön mot Sveavägen skulle kännas mer helgjuten om biblioteksverksamheterna kunde inrymmas i basarerna och på så sätt ”omfamna” hörnet Sveavägen – Odengatan. Terrasserna ovanpå, som idag upplevs som otrygga, skulle kunna utvecklas till attraktiva park- och uteläsrum.

Observatoriekullens starka skulpturala effekt i stadsbilden är mycket karaktäristisk och bör bevaras. Ambitionen att göra kullen mer tillgängligt både från biblioteksanläggningen och de offentliga platserna/gatorna omkring är mycket positivt. Parkstråksplaner bör tas fram, där sambanden mellan befintligt och nytt studeras och utvecklas. Belysningen av det offentliga rummet både ute och inne är viktigt för helhetsupplevelsen och ur trygghetssynpunkt. Belysningsplaner kan behövas i senare skeden.

Parallella projekt i området

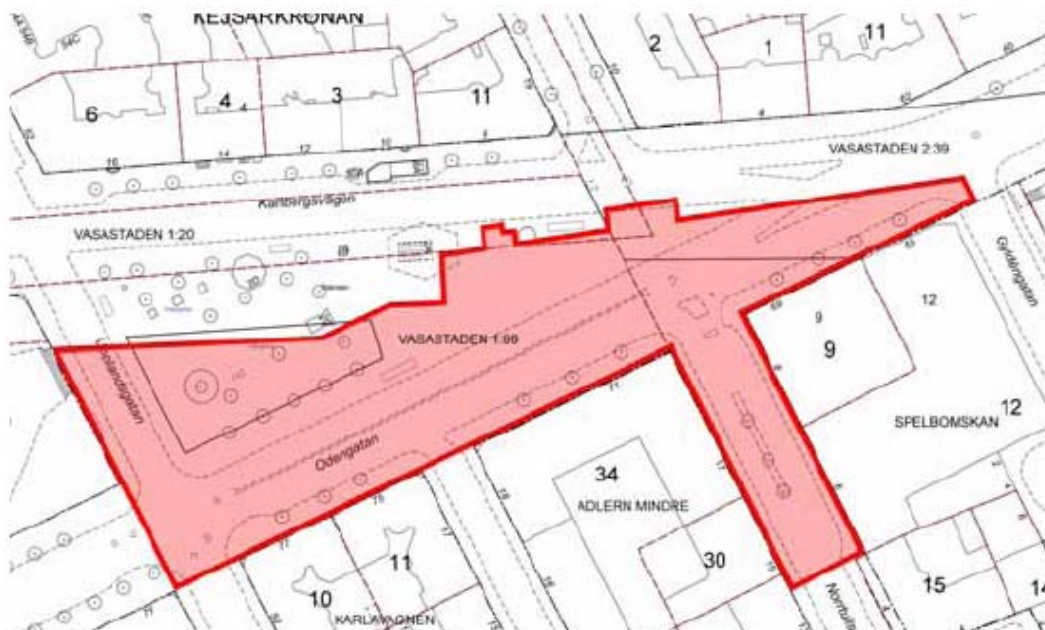
Som beskrivs i programmet pågår parallellt med planeringen av tillbyggnaden av Stadsbiblioteket planering för flera andra projekt; butiksgalleria vid Odenplan, Citybanan och tunnelbanan. Kontoret redovisar nedan en kompletterande beskrivning av projekten. Figur 3 nedan visar översiktligt projektens lägen.

Figur 3 Pågående projekt i området.

Butiksgalleria

Markanvisning för att anlägga en butiksgalleria finns till Rodamco Projekt AB. Markanvisningen gäller till sommaren 2008. Butiksgallerian måste byggas samordnat med anläggandet av Citybanan, station Odenplan. Figur 4 nedan visar det anvisade områdets huvudsakliga läge.

Figur 4 Butiksgallerian. Det anvisade områdets huvudsakliga läge och gränser i plan.

Källa: Odenplan, butiksgalleria - Program för detaljplan, Dnr 2006-04660-54

Citybanan och tunnelbanan

Planering för en ny pendeltågstunnel citybanan under Stockholms innerstad pågår för närvarande. Citybanan får bland annat en station med uppgång vid Odenplan. Projekteringen är påbörjad och detaljplan ställs ut efter sommaren 2007. Beräknad invigning är enligt programmet 2016-2017.

SL har på uppdrag av Landstinget översiktligt studerat möjligheterna att bygga ut tunnelbanan med ytterligare spår mot Norra station/Karolinska/Solna, vilket presenterats för SL:s styrelse och Landstingsstyrelsen under april 2007. Utbyggnaden innebär bland annat en ny perrong söder om befintliga tunnelbanespår. Något planarbete har inte påbörjats.

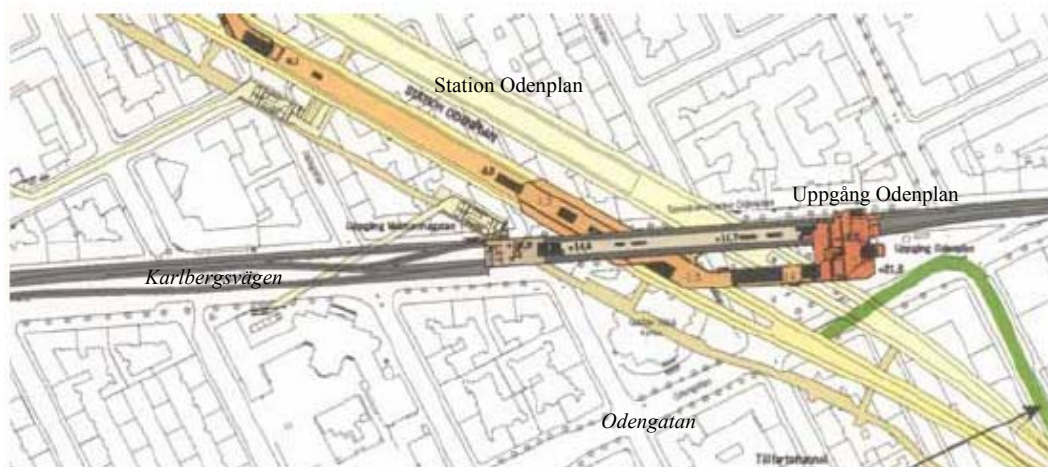

Fig. Citybanan med dubbla spårtunnlar under Odenplan.

Figur 5 Tunnelbanans och den planerade Citybanans dragning under Odenplan

Källa: Odenplan, butiksgalleria - Program för detaljplan, Dnr 2006-04660-54

Framkomlighet under genomförandetiden

Entreprenadtiderna för tillbyggnaden av Stadsbiblioteket och ovan beskrivna projekt kan komma att överlappa varandra, vilket även nämns i programmet. Exploateringsprojekten vid Odenplan gör att det blir en besvärlig situation i området, vilket man ska vara medveten om vid byggstart av tillbyggnaden av Stadsbiblioteket. Tillfälliga trafikomläggningar, som kan medföra begränsad framkomlighet i området, kommer att pågå under ett flertal år framöver. Projekten måste samordnas och noggranna studier av genomförandefasen krävs. Kontoret noterar exempelvis att genomförandet av Stadsbiblioteket och butiksgallerian behöver samordnas, vilket framgår av planillustrationerna (se figur 2 och 4).

I detta tidiga programskede är planeringen för själva genomförandet av de olika projekten inte färdigstuderad. Det är således för tidigt att göra en slutlig bedömning av trafikkonsekvenserna för byggnationerna. De nuvarande trafikfunktionerna utmed Odenplan förutsätts upprätthållas. Den fortsatta planeringen för genomförandet måste noga följas så att erforderlig framkomlighet säkerställs. Det förutsätts att utarbetandet av trafikprovisorierna påbörjas i ett tidigt skede. Vid färdigställd utformning av stadsbibliotekets tillbyggnad utgår kontoret från att befintlig framkomlighet inte påverkas.

Trafikkontorets förslag

Kontoret ser i huvudsak positivt på ”Stockholms stadsbibliotek - Program för detaljplan”. Kontoret har pekat på ett antal frågor som behöver utredas vidare i detaljplanarbetet. Med tanke på att Odengatan idag är mycket viktig för såväl kollektivtrafik, fordonstrafik som oskyddade trafikanter vill kontoret påpeka att gatans befintliga funktioner måste bibehållas.

Kontoret vill understryka behovet av en samordning mellan exploateringsplanerna för butiksgallerian, citybanan och tunnelbanan.

Kontoret förslår att trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna och återropa kontorets tjänsteutlåtande, samt förklara beslutet omedelbart justerat.

Slut